

**THE RELATIONSHIP BETWEEN JOB SATISFACTION
AND STRESS AMONG BMTA BUS DRIVERS**

RUNGKARN GIMSIA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(HEALTH SOCIAL SCIENCES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2004

ISBN 974-04-4384-2

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความเครียดของพนักงานขับรถประจำทางขนส่งมวลชน
กรุงเทพ (THE RELATIONSHIP BETWEEN JOB SATISFACTION AND STRESS AMONG BMTA
BUS DRIVERS.)

รุ่งกาญจน์ กิมเซียง 4337377 SHMS / M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุรีย์ กาญจนวงศ์, Ph.D., มัลลิกา มัดโก, Ph.D.,
วรรณวิภา ปสันชนาทร, M.A.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับความเครียดของพนักงานขับรถประจำทางขนส่งมวลชน
กรุงเทพเขตการเดินรถที่ 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นพนักงานขับรถประจำทางขนส่งมวลชนกรุงเทพ
294 คน เลือกตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบบังเอิญ โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วย
3 ส่วนคือ ข้อมูลประชากร, ความพึงพอใจในการทำงานและความเครียด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ, ค่า
เฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าถดถอยพหุแบบขั้นต้น

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อายุ
อยู่ระหว่าง 30-39 ปี อายุเฉลี่ย 39.97 ปี (SD=7.58) จำนวนปีในการขับรถ 5-14 ปี และส่วนใหญ่มีรายได้อยู่
ระหว่าง 6,000-10,000 บาท / เดือน

พนักงานขับรถประจำทางขนส่งมวลชนกรุงเทพส่วนใหญ่มีความเครียดระดับปานกลาง (61.6%)
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีความเครียดระดับสูงพบร้อยละ 11.2 สาเหตุหลักของความเครียดอันดับแรกคือ ความ
รับผิดชอบในงานที่ทำ รายได้และอิสรภาพในการทำงาน ตามลำดับ สำหรับอาการหรือพฤติกรรมเมื่อเกิด
ความเครียดได้แก่ ปวดหัวข้างเดียวหรือปวดขมับทั้งสองข้าง รองลงมาคือ นอนไม่หลับเพราะคิดมากหรือ
กังวลใจ, รู้สึกหงุดหงิดรำคาญใจและปวดเกร็งกล้ามเนื้อบริเวณท้ายทอย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความเครียดพบว่า ปัจจัยประชากร
ได้แก่ อายุ รายได้และจำนวนปีในการขับรถ ไม่สามารถอธิบายความเครียดได้ มีเพียงปัจจัยความพึงพอใจใน
การทำงานเท่านั้นที่สามารถอธิบายความเครียดได้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเครียดน้อย มีความพึงพอใจใน
การทำงานร้อยละ 70.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเครียดปานกลางมีความพึงพอใจในการทำงานร้อยละ 28.1 และ
กลุ่มตัวอย่างที่มีความเครียดมากมีความพึงพอใจในการทำงานร้อยละ 1.8 เมื่อแยกความพึงพอใจในการทำงาน
ออกเป็นปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยส่งเสริม สองปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความเครียดได้ร้อยละ 64.1
โดยปัจจัยกระตุ้นเป็นตัวทำนายความเครียดได้ดีที่สุด

62 หน้า ISBN 974-04-4384-2

THE RELATIONSHIP BETWEEN JOB SATISFACTION AND STRESS AMONG BMTA BUS DRIVERS.

RUNGKARN GIMSIA 4337377 SHMS/M

M.A.(HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISOR: SUREE KANJANAWONG Ph.D., MALLIKA MUTTIKO, Ph.D., VANAWIPHA PASANTHANATORN, M.A.

ABSTRACT

The purposes of this research were to determine the level of stress among BMTA bus drivers in bus zone 7. The data were collected from 294 bus drivers of the Bangkok Mass Transportation Authority by using accidental sampling technique. The data were interviewed by using a structured questionnaire with three parts, comprising demographic factors, job satisfaction and stress. Analysis of data was presented by percentage, arithmetic mean, standard deviation and multiple regression analysis.

The results showed that the majority of sample is male, with an educational level at primary school level, ages of 30-39 years old and a duration of working from 5-14 years. The average age of the BMTA bus drivers was 39.97 years old (SD=7.58). A large proportion of the sample obtains 6,000-10,000 Baht per month.

The majority of the BMTA bus drivers had moderate stress (61.6%). The proportion with high stress levels were 11.2%. The greatest major cause of stress was responsibility of work followed by income and the freedom in work. The stress symptoms were expressed by migraine, sleeplessness, panic, worry, frustration, pain, and strain at the occiput.

Job satisfaction is related to stress. Among those who were satisfied with their job, 70.2% had low stress, 28.1% had moderate stress, and 1.8% had high stress levels. The results of the study show that age, income, work duration, and job satisfaction have a negative relationship with stress level, but these relationships are not at a significance level of 0.05. Job satisfaction is the only variable accounting for the variance of stress; the demographic data failed to account for stress level. When job satisfaction is divided into motivation factors and hygiene factors, the combination of both factors can account for 64.1% of the variance of stress. Between these two factors, the motivation factor is the best predictor.

KEY WORDS : STRESS / BMTA BUS DRIVER / JOB SATISFACTION

62 P. ISBN : 974-04-4384-2